

In dit nummer onder andere

Nieuwe voorzitter Jos Schneiders	1
Microkredieten welkom	3
Wim Hendrix en zijn geliefde koor	5
Dekkingsgraad	6
Goed om te weten dat je je niet hoeft te laten foppen	7
Column	8

Contrastrijke wereld

De grenzen tussen rijk en arm zijn dun en breekbaar. De heftige schommelingen op de financiële markten tonen dat nog eens aan. Voor pensioenfondsden zijn het moeilijke tijden. Niettemin heeft Jos Schneiders in die omstandigheden de functie van voorzitter van PDN overgenomen van Frans Pistorius. Er is voor elke deelnemer goed gespaard en belegd in de goede jaren. Andersom kunnen ondernemers die zich energiek uit de armoede omhoog willen werken, op gang worden geholpen met voor hen vitale microkredieten. Die leveren een bijdrage aan het financieren van onze pensioenen en maken meteen de grenzen van arm naar rijk beter passeerbaar.

Colofon

Pensioencontact verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor degene die een uitkering ontvangt van PDN

Redactieraad:

Inge von der Ahé, Harry Coerver, Ivo Coolen, Steef Lauwers, Henk Thonen en Yvonne Jennekens

Realisatie:

Hard Working Reader Publishers

Illustraties:

Geert Setola

Fotografie:

PP Fotografie, Developing World Markets, Marcel Vleugels en Frans Bastings

Druk:

PPM Event & Media Support, Meerssen

Redactieadres:

PDN t.a.v. Harry Coerver
Postbus 6500, 6401 JH Heerlen
E: info.PDN@dsm.com
I: www.PDNpensioen.nl

Pensioen Desk:

T: 045 5782056
T: 045 5788100

Voor blinden en slechtzienden is een gesproken versie van Pensioencontact kosteloos verkrijgbaar

Pensioencontact

Pensioencontact is een uitgave van Pensioenfonds DSM Nederland

Voor alle opgebouwde rechten is geld in de pensioenpot

Jos Schneiders nieuwe voorzitter bestuur PDN

Jos Schneiders: 'DSM betaalt altijd al een hoge kostendekkende pensioenpremie'. Foto: PP Fotografie

Het is nu niet bepaald de prettigste tijd om voorzitter te worden van een ondernemingspensioenfonds. De economische en financiële crisis zorgt ervoor dat pensioenfondsden zware tijden doormaken en weinig prettige boodschappen hebben voor hun deelnemers.

Jos Schneiders (57), directeur van DSM Nederland, heeft desondanks de moed gehad om begin dit jaar Frans Pistorius op te volgen als voorzitter van pensioenfonds PDN.

HERSTEL

Schneiders is een optimist. 'Je kunt het ook van de positieve kant bekijken,' zegt hij. 'Nu het slecht gaat, kan het alleen nog maar beter gaan in de toekomst. Het is in ieder geval een heel belangrijk moment. Het gaat er nu om de pensioenen van de vele duizenden deelnemers van PDN te helpen waarborgen.' De nieuwe voorzitter beseft dat ook hij niet in de toekomst kan kijken, maar zegt wel er persoonlijk, heilig van overtuigd te zijn dat er na deze crisis weer een betere periode komt. Een periode waarin de financiën van de pensioenfondsden weer herstellen. Het verleden leert, volgens hem, dat na iedere crisisperiode, ook al kan dat soms een tijd duren, ook weer herstelperiodes komen.

VEILIG

'Je moet bij een pensioenfonds niet te veel naar de korte termijn kijken,' waarschuwt hij. 'Als iemand bij DSM komt werken, spaart hij tientallen jaren voor zijn pensioen en na zijn pensionering ontvangt hij vervolgens mogelijk nog vele jaren een pensioenuitkering. Dat zijn hele lange termijnen waar we in pensioenland mee te maken hebben. De overheid heeft daarom, terecht, heel strenge eisen gesteld aan pensioenfondsen. Aan de ene kant moet een fonds wél rekening houden met de huidige lage aandelenkoersen en de lage rente die de pensioenverplichtingen omhoog laat schieten. Anderzijds mogen fondsen géén rekening houden met de kans dat de rente of de aandelenkoersen in de toekomst ook weer gaan stijgen. Maar hoe het ook zij, er zit nog heel veel geld in de pensioenpot van PDN. De uitkeringen van gepensioneerden zijn niet in gevaar. De komende tijd zal echter wel moeten blijken dat er voldoende economisch herstel plaatsvindt.'

TOESLAGEN OPGESCHORT

Actueel is dat er geen toeslagen (indexatie) op de pensioenen gegeven kunnen worden. 'Als er economisch herstel optreedt dan kunnen de gemiste toeslagen wellicht weer ingehaald worden,' benadrukt de nieuwe voorzitter. 'Het kan nu even niet anders. De wet en ook ons eigen reglement verbieden om nu toeslagen te verlenen.'

VERTROUWEN WAARD

Het was 32 jaar geleden dat Jos Schneiders, boerenzoon uit Amby bij Maastricht, binnenstapte bij DSM. Destijds heeft hij binnen en buiten DSM bij mensen geïnformeerd naar de kwaliteit van het DSM-pensioen. 'Ik hoorde toen alleen maar dat het pensioen bij DSM bijzonder goed geregeld is. En nu 32 jaar later heb ik vanuit mijn werk op allerlei plaatsen in binnen- en buitenland kunnen rondkijken en gezien hoe het elders staat met de pensioenen. Ik kan alleen maar concluderen dat de mensen die me 32 jaar geleden informeerden over de DSM-pensioenen volledig gelijk hadden. Dat vertrouwen is nooit beschaamd. De kwaliteit van het DSM-pensioen is tot op de dag van vandaag nog steeds heel goed.'

POTJE VOOR IEDERE DEELNEMER

Het aantal werknemers bij DSM in Nederland neemt de laatste decennia gestaag af. Is dat niet een gevaar voor de financiële gezondheid van het pensioenfonds? Er zullen steeds minder DSM-werknemers tegenover een groeiend aantal DSM-gepensioneerden staan. 'Daar bestaat geen enkel gevaar,' bezweert Schneiders. 'Of er nu veel of weinig nieuwe werknemers bij het fonds komen, dat maakt niet uit. Voor alle opgebouwde pensioenrechten is geld in de pensioenpot terecht gekomen. Veel geld want DSM betaalt altijd al een hoge kostendekkende pensioenpremie. Dat geld en het rendement daarop, wordt benut om alle pensioenen mee te betalen.'

EFFECTEN NIEUWE WET

Schneiders treedt niet alleen aan op een moment dat de financiële wereld volop in beroering is. Ook andere ontwikkelingen hebben grote impact op de pensioenen. Schneiders ziet daar in de komende jaren grote taken voor PDN liggen. Daar is bijvoorbeeld de nieuwe Pensioenwet die is ingevoerd en aan pensioenfondsen tal van nieuwe taken en plichten oplegt. 'We moeten de komende tijd zien of deze wet inderdaad de beoogde effecten heeft en wat dat allemaal voor ons fonds betekent en dat we ons pensioenfonds daarvoor adequaat en efficiënt inrichten.'

INTENSIEVERE COMMUNICATIE

Een andere belangrijke opdracht voor de komende tijd ziet Schneiders in het verbeteren en intensiveren van de communicatie met de deelnemers van het pensioenfonds. 'Het pensioenfonds moet transparanter worden. Actieven en gepensioneerden moeten goed kunnen zien wat het fonds doet en wat het fonds voor hen kan betekenen. En nog een andere belangrijke ontwikkeling ziet Schneiders de komende periode als een grote uitdaging voor het fonds. Schneiders: 'Er zijn allerlei maatschappelijke ontwikkelingen met grote gevolgen voor de pensioenen van de mensen. Denk maar eens aan het feit dat veel minder mensen dan vroeger hun leven lang bij dezelfde werkgever blijven. Of het toenemend aantal echtscheidingen. Mensen willen eerder of misschien wel later stoppen met werken. Of de behoefte aan deeltijdpensioen. Dat alles heeft majeuze gevolgen voor hun pensioenen. Het fonds moet ingericht worden om op een flexibele manier met pensioenen om te kunnen gaan. Dat is des te meer belangrijk omdat ook bij DSM de flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden hoog op de agenda staat.'

DUIDELIJKE GRENZEN

Schneiders heeft als voorzitter van het pensioenfonds een andere pet op dan als directeur van DSM Nederland. Is dat niet lastig? Kan dat niet tot belangenconflicten leiden? 'In het bestuur van het pensioenfonds zitten vertegenwoordigers van werkgever en werknemers. Als werkgever ben je ook al vaak bezig met arbeidsvoorwaarden, bijvoorbeeld als je onderhandelt over een CAO. En pensioen is, na het salaris, voor de werkgever een kostbare arbeidsvoorwaarde. Dat de belangen van werkgever en pensioenfondsbestuurder kunnen botsen, daar ben ik niet ongerust over. De wet en ook het reglement van PDN laten duidelijk zien waar de grenzen liggen. En als ik al een keertje over die grens zou stappen, dan zijn er genoeg medebestuurders die me terugfluiten,' lacht hij.

Naam: Jos Schneiders
Geboren: 23 april 1951 te Amby
Woonplaats: Landgraaf

1977-1986 Operations, DSM Geleen
1986-1990 General manager DSM Specialty Compounds, Genk België
1990-1996 General manager DSM High Performance Fibers, De Beitel Heerlen
1996-1999 Director Corporate Strategy, Corporate Planning and Development, Heerlen
1999-2001 Business Group Director Industrial Resins and Compound, Zwolle
2001-2003 Business Group Director DSM Composite Resins, Schaffhausen Zwitserland
2003-2005 Strategic project Director Integratie en transformatie DSM Nutritional Products
2005-2007 Managing Director, DSM Nutritional Products, Zwitserland
2007-heden Directeur DSM Nederland, Geleen

IW-korting op pensioen gepensioneerden vervalt

Voor een groep gepensioneerden, in leeftijd gemiddeld ongeveer 80 jaar, vervalt een kleine IW-korting op hun pensioen. Dat betekent dat hun pensioen met maximaal enkele euro's per maand zal stijgen. De afschaffing van de korting is vermeld op de pensioenspecificatie van januari 2009.

De korting op de pensioenuitkering die tot nu toe plaatsvond, had nog te maken met de Invaliditeitswetten (IW) die golden in de tijd van de mijnindustrie. Vakorganisaties en werkgever DSM hebben onlangs het pensioenfonds PDN gevraagd de korting niet meer toe te passen. PDN heeft daar in toegestemd.

Betalingsdiscipline armen indrukwekkend

Microkredieten minder geraakt door financiële crisis

PDN, het pensioenfonds van DSM, heeft voor 15 miljoen euro geïnvesteerd in microkredieten. Het is een van de weinige beleggingscategorieën die tot nu toe minder last heeft van de financiële crisis.

De microkredieten komen terecht bij kleine ondernemers in ontwikkelingslanden. Wat zijn microkredieten en waarom zijn ze interessant voor een Nederlands pensioenfonds als PDN?

ZINVOLLE INVESTERINGEN

Maria del Martinez Gonzales uit Paraguay verdient haar levensonderhoud met het naaien van kleren. Ze startte ooit in haar huis-kamer met één kleine naaimachine. Ze wist met die ene naaimachine iedere dag tien kledingstukken te maken. Dat leverde niet genoeg op om haar gezin te onderhouden. Via een plaatselijke bank voor microkredieten kon ze 167 dollar lenen. Met dat geld kocht ze meer naaimachines. Nu, vijf jaar later, biedt ze werk aan twaalf mensen. Ze heeft steeds weer nieuwe leningen kunnen afsluiten. Op dit moment heeft ze twee leningen. Een van 2.000 en een van 2.500 dollar. Inmiddels maken zij en haar 12 werknemers iedere dag wel 300 kledingstukken.

Kleine transportondernemer in Algerije. Foto: Marcel Vleugels

SCHOOL

Ander voorbeeld. Ana Mercedes Zarceno uit El Salvador verkoopt al twintig jaar stoffen. Ze is 42 jaar en moeder van twee, inmiddels volwassen kinderen van 20 en 25 jaar. De eerste lening van Ana Mercedes Zarceno bedroeg 229 dollar. Geld dat ze in haar bedrijfje stopte dat vervolgens groeide als kool. Ze kreeg steeds opnieuw leningen om haar bedrijf uit te breiden.

De zaken gaan goed, zo goed zelfs dat Ana Mercedes trots kan zeggen dat ze de laatste tijd 's zondags niet meer hoeft te werken. Door de kleine leningen bloeide haar handeltje zo goed dat ze in staat was haar kinderen naar school te sturen. 'Mijn doel is nu om mijn huis te verbouwen en er een tegelvloer in te leggen,' zegt ze hoopvol.

KREDIETWAARDIGE ARME MENSEN

In Nederland is het onder meer SNS Asset Management dat institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, helpt om geld te beleggen in bepaalde banken uit ontwikkelingslanden. Die verstrekken op hun beurt microkredieten aan plaatselijke ondernemers. Het gaat daarbij om zulke kleine bedragen dat 'gewone banken' daar niet eens aan beginnen. Vaak wordt het geld gebruikt om productiemiddelen aan te schaffen, zoals visnetten, naaimachines of timmergereedschap.

GROEI

SNS Asset Management werkt samen met de Amerikaanse organisatie Developing World Markets (DWM) die contact heeft met een groot aantal kleine banken in ontwikkelingslanden. Inmiddels bestaan er al tussen de 7.000 tot 10.000 kleine banken in ontwikkelingslanden die microkredieten verstrekken. Kredieten die variëren tussen 100 en 1.500 dollar.

NIET RISKANT

Directeur Theo Brouwers van SNS Asset Management schatte in 2007 dat er wereldwijd behoefte is aan wel 300 miljard euro voor deze leningen. Wat er tot nu toe is verstrekt, is niet meer dan 20 miljard.

Het geven van geld aan kleine ondernemers in ontwikkelingslanden, lijkt riskant. Een bank weet immers niet of ze het geld ooit nog eens terugziet, maar dat blijkt reuze mee te vallen. Slechts 3 tot 3,5 procent van de leningen wordt niet terugbetaald.

Een van de verklaringen hiervoor is dat microkredieten vaak verstrekt worden aan groepen waar de sociale controle erg groot is. Als de ene groep haar lening netjes terugbetaald, heeft een andere groep in een dorp weer meer kans om in aanmerking te komen voor een lening.

In het jaar 2006 kreeg het verschijnsel 'microkredieten' grote bekendheid omdat Muhammed Yunus, de oprichter van de Grameen Bank in Bangladesh, de Nobelprijs kreeg voor het idee tot en het

verlenen van microkredieten. Zijn bank was de eerste bank die speciaal met dat doel was opgericht. In Nederland is de aandacht voor microkredieten enorm toegenomen toen prinses Maxima adviseuse van de Verenigde Naties werd voor microkredieten.

ZES PROCENT RENDEMENT

Het Pensioenfonds DSM Nederland steekt ook al enige tijd geld in micro-kredieten. Op dit moment voor ongeveer 15 miljoen euro. Nico Rieske is belegger bij DPS, de organisatie die onder meer de pensioengelden van de PDN belegt. 'Het is duidelijk een win-win situatie,' verduidelijkt Rieske. 'Het levert, ondanks de kredietcrisis, mooie rendementen op en je belegt ook nog eens op een maatschappelijk verantwoorde manier door mensen in ontwikkelingslanden te helpen. Je helpt banken in die landen om geld te lenen aan mensen die daar in het verleden helemaal niet voor in aanmerking kwamen.'

Dat 'mooie rendement' was vorig jaar meer dan zes procent. Andere beleggingen verliezen de laatste tijd juist sterk aan waarde. De rendementen op microkredieten blijken veel minder gevoelig voor de schommelingen in de wereldeconomie. Ze bieden zo in moeilijke tijden juist een tegenwicht tegen verliezen die op andere beleggingen worden gemaakt.

Maria del Martinez Gonzales heeft met microkredieten een naaiatelier opgezet.

Foto: Developing World Markets

HARD WERKEN

Er is volgens hem een groot verschil tussen het verstrekken van microkredieten en het geven van bepaalde soorten ontwikkelingshulp. 'Bij microkredieten maak je mensen verantwoordelijk. Ze moeten immers het geld ook weer terugbetalen. Dat lukt alleen als ze hard werken om van hun bedrijfje een succes te maken. Geef je iemand alleen maar geld, dan is de situatie voor zo iemand er niet beter op geworden als het geld na een tijdje op is.

Rieske: 'De microkredieten zijn niet of in zeer geringe mate afhankelijk van de wereldeconomie. Zo ken ik een project van een boer in Azerbeidzjan met een paar koeien en kippen. Hij verkocht zijn producten in zijn eigen dorp.'

Ondanks dat de kredieten erg klein zijn, kunnen de rendementen hoog uitvallen, weet Rieske. 'Ik weet van een project in een ontwikkelingsland waar een ondernemster gedurende de dag haar

winkel moest sluiten om naar de stad te gaan om nieuwe voorraden te kopen. Dat kostte haar dagelijks ongeveer vier uur. Door een lening van 1000 dollar om te investeren in voorraden, hoefde ze nog maar een keer per week naar de stad om nieuwe voorraden te kopen. Haar omzet nam daardoor sterk toe.'

DOELTREFFEND SYSTEEM

In de praktijk werkt het systeem van de microkredieten als volgt. Kleine ondernemers die voor het eerst een krediet krijgen, ontvangen alleen samen met anderen een krediet. Een groep bestaat uit ongeveer vijf personen. Die zijn samen hoofdelijk aansprakelijk voor het gehele bedrag. De sociale controle is dus zeer hoog. Nadat iemand zes keer een groepslening heeft gehad, die ook is terugbetaald, kan hij of zij in aanmerking komen voor een individuele lening.

Ook beginners zijn welkom

'Dit koor heeft een formidabele klankkleur'

'Onze zangers komen uit alle windstreken. Het is niet alleen een goed koor, het is ook een gezellige club,' vertelt Wim Hendrix, voorzitter van het bestuur Mannenkoor DSM-SABIC met lichtjes in zijn ogen.

Het koor bouwde sedert de oprichting in 1951 een reputatie in de wijde omgeving op. Wim Hendrix is inmiddels tien jaar lid van het achtkoppige bestuur, waarvan zes jaar als voorzitter. 'Omdat het een gerenommeerd koor is, dat op een zeer behoorlijk niveau muziek maakt, is het in alle opzichten een dankbare zaak voor een bestuurder.'

OUD PAPIER

Wim Hendrix ging in 2002 met pensioen na een lange en gevarieerde loopbaan bij DSM. In aansluiting op zijn loopbaan besloot hij actief te blijven op het terrein van sociale en culturele activiteiten. Met het koor raakte hij eerder vertrouwd toen hij hoofd Sociale Zaken en ODS werd van het Fonds voor Sociale Instellingen FSI. 'Met dit gezelschap, dat toen nog Mannenkoor Centraal Laboratorium heette, kwam ik in aanraking toen ik vanuit FSI te maken kreeg met cultuur en subsidies. De koorleden verzamelden in die jaren tussen de middag oud papier. Dat werd verkocht en bracht het benodigde geld in de kas. Toen aan die mogelijkheid een eind kwam, zijn we vanuit FSI gaan praten met de directie DSM Limburg. Die bleek bereid de financiering op zich te nemen en zo het koor voort te zetten. Zo kwam ik in het bestuur terecht.'

SABIC EN VERBREDING

Wim Hendrix houdt zich sedert zijn pensionering ook bezig met de

Wim Hendrix (links) met bariton John Bröcheler (rechts): 'Wij geven ook concerten samen met anderen'. Foto: Frans Bastings

Stichting Buitenkans, die dagactiviteiten voor gehandicapte kinderen organiseert, en met de Stichting Carolus Houben die zich bezig houdt met activiteiten rondom de heiligverklaring van deze pater. Af en toe springt hij tijdelijk in de bres bij activiteiten op het sociale en culturele vlak, maar het koor neemt een vaste plaats in. Hij vertelt, hoewel hij zelf niet zingt, altijd al plezier te hebben gehad in mannenkoren. Welke achtergrond moet je hebben om te kunnen zingen in het Mannenkoor DSM-SABIC? 'Van oudsher zijn het werkende en gepensioneerde DSM'ers. Met de komst van SABIC

een paar jaar geleden, kwamen er niet alleen mensen van dat bedrijf bij, maar sindsdien nemen we ook leden die geen band hebben met deze bedrijven in het koor op. De tijden veranderen. We zijn de laatste jaren een stuk breder en transparanter geworden.'

MUZIKALE COACH

'Ook beginnende zangers zijn bij ons welkom. Nieuwkomers krijgen een muzikale coach en samen met de dirigent Wim Schepers wordt toegewerkt naar volwaardige zangprestaties. Bijzonder voor een zangkoor is dat wij nog steeds elke dinsdag in de middagpauze repeteren. Je ziet dan de werkende leden vanuit de bedrijven binnenlopen, zingen en tegen tien voor een weer terug naar de werkplek gaan.' Het koor beschikt in het historische CL-gebouw van DSM Research, waar thans overigens stevig wordt verbouwd, al sinds mensenheugenis over een oefenruimte. Naast het oefenen op dinsdagen komt het gezelschap ook nog om de andere woensdag bijeen in Geleen Lindenheuvel voor een avondrepêtitie. 'Ja, wij oefenen intensief. Daar komt altijd een geweldig resultaat uit,' vertelt Wim Hendrix enthousiast. 'Het is mooi om daar als bestuurder een rol in te kunnen spelen.'

UITEENLOPENDE CONCERTEN

Bij welke gelegenheden geeft het koor concerten? 'Wij zingen vanzelfsprekend bij bepaalde gelegenheden op verzoek van het bedrijf. Het Mannenkoor DSM-SABIC heeft een enorm uitgebreid repertoire. Van operette en opera tot muzikale missen. Dit koor kan alles en heeft een formidabele klankkleur. Men vraagt ons niet voor niets regelmatig in de regio. Het is traditie dat we met de kerst ergens een concert geven en aansluitend in dezelfde plaats gezellig samenkomen. Op gezette tijden maken we concertreizen. Gemiddeld geven we zo'n tien concerten per jaar, ook in samenwerking met muziekgezelschappen en solisten. Zo traden we onlangs nog op met John Bröcheler in de bibliotheek van Wittem.'

FINANCIËN

'We zijn aangesloten bij het Koninklijke Nederlandse Zangverbond. Het feit dat we een bedrijfskoor zijn, heeft wel tot gevolg dat we geen geld kunnen inzamelen. We mogen niet langs de deuren gaan of CD's verkopen. De leden betalen contributie en niemand krijgt voor zijn medewerking betaald, ook geen onkostenvergoeding. De dirigent Wim Schepers en de pianiste Monique Offermans zijn beiden professionele musici en ook meteen de enigen die we betalen.' Waaruit bestaan dan de inkomsten? 'Uit de opbrengsten van concerten en verder doen we alles van de subsidies van DSM en SABIC. We tellen nu ruim zestig zangers. Dat betekent dat we altijd wel met een bezetting van ongeveer vijftig mensen kunnen repeteren of optreden. Onze jongeren zijn rond de vijftig. Of we nog nieuwe leden kunnen gebruiken? Altijd. Ervaren of beginnend, jong of oud.' www.mannenkoor-dsm-sabic.nl

Dekkingsgraad PDN

Een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft namelijk aan hoe groot het pensioenvermogen is ten opzichte van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd geeft de dekkingsgraad aan of er voldoende geld in kas is om alle pensioenen, nu en in de toekomst, uit te betalen. De dekkingsgraad en de pensioenverplichtingen worden berekend op basis van de marktrente. De cijfers worden na elk kwartaal bekend gemaakt.

Onderstaande tabel toont de dekkingsgraad en de vanaf 2005 bij de berekening gehanteerde marktrente. Dit betreffen deels 'virtuele' dekkingsgraden aangezien PDN geen historie heeft vóór januari 2007. De 'virtuele' cijfers zijn een gewogen gemiddelde van de verplichtingen als ook het belegde vermogen van Pensioenfonds DSM-Chemie en Pensioenfonds Gist-Brocades.

Dekkingsgraad PDN (gebaseerd op marktrente)

	Dekkingsgraad	Gehanteerde marktrente
Ultimo 2004	133%	
Ultimo 2005	143%	3,7%
1 januari 2007	147%	4,2%
Ultimo 2007	150%	4,8%
Ultimo 1ste kwartaal 2008	137%	4,6%
Ultimo 2de kwartaal 2008	139%	5,0%
Ultimo 3de kwartaal 2008	126%	4,6%
Ultimo 4de kwartaal 2008	98%*	3,6%

* Het cijfer voor ultimo 4de kwartaal 2008 was bij de publicatie van Pensioencontact nog een voorlopig cijfer. De verwachting is dat het definitieve cijfer niet noemenswaardig zal afwijken.

Wilt u meer informatie?

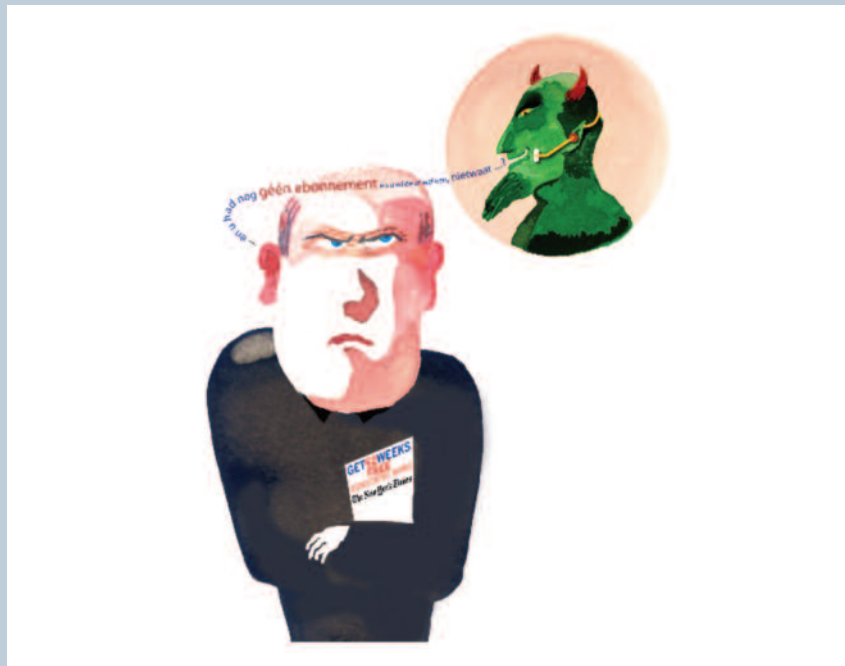
Internetsite PDN

Meer informatie over PDN kunt u vinden op website: www.PDNpensioen.nl

Pension Desk: 045-5788100

Vragen over uw pensioen kunt u stellen aan één van onze medewerkers. Zij zijn bereikbaar op telefoonnummer 045-5788100. Zorg dat u uw administratienummer bij de hand hebt als u belt.

Laat je niet foppen

Goed om te weten

Met een rood hoofd loopt Frits van der Beek gehaast door de gang van het verzorgingstehuis tot hij medebewoner Frank van Deursen tegen het lijf loopt. 'Moet je nou zien.' Hij zwaait boos met een poststuk. Als hij weer een beetje tot bedaren is gekomen, blijkt dat Frits opgezadeld is met een abonnement dat hij helemaal niet wilde. 'Ik begrijp de wereld niet meer. Niet alleen dat ik dit absoluut niet wil, ik heb ook nergens een handtekening gezet.' Frank, gepensioneerd officier van justitie en tien jaar jonger, kalmeert hem. Hij neemt de brief over en belooft de zaak uit te zoeken. De volgende dag belt Frans bij Frits aan. 'Ik heb het uitgezocht. Je hebt blijkbaar onbewust telefonisch iets besteld. Voorlopig kom je daar niet van af.' Frits is geslagen: 'Ik heb niet goed kunnen slapen, moest er vannacht steeds aan denken. Ik herinner me dat ik vorige week onder het eten een telefoontje heb gehad van dat, mij onbekende, bedrijf, maar ik heb niets besteld.' 'Toch wel,' zegt Frank. 'En je hebt daarna ook een wat onduidelijke brief gehad van datzelfde bedrijf dat je de kans gaf de zaak terug te draaien. Mits je heel snel zou reageren.' Frits: 'Ach, dat poststuk heb ik weggegooid zoals ik dat doe met al het onbekende reclamedrukwerk dat ik in mijn brievenbus vind.' 'Dat noemen ze nu de mazen in de wet,' zegt Frank. 'Sommige bedrijven nemen het niet zo nauw met de klantrelatie en proberen je aan de telefoon te overdonderen. Ik heb ze geprobeerd te bellen,' gaat Frank voort 'maar werd via een hele lange rij wachtende mensen voor me doorgeschakeld naar een callcenter in Engeland Ze hebben de buit binnen en zijn niet meer geïnteresseerd om er over te praten, je zult zien dat je nu ook gebombardeerd gaat worden met allerlei andere aanbiedingen.'

'Onvoorstelbaar', roept Frits boos 'Ik heb dit abonnement gewoonweg niet afgesloten'. 'Ja en nee,' zegt Frank. 'Je hebt, als zoveel mensen in dit land, een radde prater aan de lijn gehad met een verhaal dat met opzet onduidelijk wordt gehouden. Ze nemen het op en als je dan ook maar ergens in dat gesprek "ja" zegt, dan geldt dat als "bewijs" dat je iets wilt bestellen. Zo zijn er in het verleden ook duizenden woekerpolissen verkocht. Ik vind dat de Nederlandse wetgever hier achter loopt bij de ontwikkelingen in consumentenland.' 'Nou breekt mijn klomp, ik dacht dat de klant koning is in Nederland, je wordt er regelrecht ingeluisd,' de verbolgenheid van Frits stijgt nog verder. Frank: 'Als het om telefonische verkopen gaat, moet de klant voor zichzelf opkomen. Troost je, je bent niet de enige, volg de consumenteninformatie en je ziet dat vele Nederlanders op een of andere manier telefonisch om de tuin worden geleid. Vooral ouderen zijn het slachtoffer.' 'Valt dan niets te doen tegen deze vorm van huisvredebreuk?' 'Jawel, ga nooit in op aanbiedingen die je niet helemaal kunt overzien, koop pas als je goed hebt kunnen afwegen of je dit wel wilt. Overleg het aangaan van een verplichting vooraf met je kinderen of desnoods met de buurman. Die kunnen je ook helpen met het aanmelden op www.infofilter.nl. Hier kun je opgeven dat je voor de duur van drie jaar niet gebeld mag worden. Het is gratis. Je kunt in één moeite door ook opgeven of je gedrukte reclame in je brievenbus wilt of niet.' Nog boos maar ook dankbaar start Frits de computer.

Wazige blik

Vier bekers koffie met twee handen pakken en versjouwten, dat betekent problemen. Koffie is goed heet ook. Operatie toch geslaagd. Reisgenoten vol bewondering. Vervolg is minder succesvol. Ik krijg dat stomme dekseltje niet van de beker. Iedereen zit al lekker van het vocht te slurpen en ik word al nerveuzer. Ik zie ook niet helder. Op het moment dat helpende handen worden uitgestoken, vliegt het deksel eraf en koffie eruit. Broek onder de vlekken. Mijn lief kijkt licht bestraffend en meewarig. Ik heb me wel eens gelukkiger gevoeld. Duik ineens op de skaileren stoel in de wachtruimte. De omgeving is druk en wazig. Zal wel aan het vroege uur liggen. Vier uur in de vroege morgen. Ik heb dan al drie kwartier in een lange rij gestaan om mijn boardingpas te krijgen. Heb in de rij mijn pasje van de zorgverzekeraar uit mijn portefeuille laten vallen. Niets van gemerkt, maar een attente medereiziger wel. Pasje weer terug, onzekerheid gegroeid. Op de loopband naar de gate hoor ik wel een stem dwingend zeggen, dat ik op de afstap moet letten, maar dan lig ik al bijna op mijn gezicht. De stem gaat gewoon verder. Nog steeds is het licht wazig om me heen. In het vliegtuig struikel ik over een rugzak, gracieus dat wel. Mijn reisgenoten slaken een zucht van verlichting wanneer ik eindelijk met gordel om in mijn stoel zit. Aan het raam. Dan kan er weinig verkeerd gaan, fluistert mijn dochter met nauwelijks ingehouden lach. Leuk hoor! Eenmaal in de lucht, pak ik mijn ochtendkrant. De letters zijn niet helemaal duidelijk. Zal wel aan het vroege uur liggen. Het is pas kwart over zes. De krant citeert uit een onderzoek waaruit blijkt dat Nederlanders over het algemeen gelukkig zijn met hun eigen leven, maar zich niet prettig voelen in de maatschappij. Ben je dan gelukkig? Daar moet ik eens goed over nadenken. Ben ik gelukkig? Ja, eigenlijk best wel. Ik geniet van mijn pensioen, dat door PDN stevig wordt

bewaakt, zo hebben ze me verteld. Ik ben aardig gezond. Alleen dat wazig zien baart me wel enige zorg. Ik kijk om me heen. De meeste passagiers lezen, een enkeling slaapt of doet alsof en een uitzondering kijkt naar een filmpje van Donald Duck. Vertrouwd beeld in een vliegtuig. Vreemd, dat ik mijn beeld niet helder krijg. Ik heb niet meer dan twee glaasjes rode wijn gedronken voor het slapen gaan. Mijn huisarts is met deze hoeveelheid best content. Goed voor hart en bloedvaten. Mijn ogen zijn onlangs nog gecontroleerd en volgens de arts zijn mijn pupillen heel helder en is er niets mis mee. Maar toch? Te kort geslapen? Valt wel mee. Ik kan geen diagnose stellen. Mijn lief, op de hoogte gebracht van mijn onrust, knikt me geruststellend toe. Zo van: goed hoor, ga maar lekker slapen. Ben ik wel zo gelukkig? Welke criteria hebben de onderzoekers van het rapport waarover de krant publiceert, gesteld? De passagier voor mij knalt zijn stoel naar achteren. Beenruimte nog krappere. Ik ben niet happy met mijn omgeving. Die conclusie van het rapport is juist en de passagier voor mij is een egoïst, denkt niet aan mijn beenruimte. Na twee uur licht piekeren sta ik in Barcelona in de aankomsthal en duikel over een trolley. Dat gaat niet goed vandaag. Het is nog steeds wazig. Mijn lief kijkt me buiten het luchthavengebouw een beetje vreemd aan. Welke bril heb jij op? Snelle beweging naar mijn neus. Verhip reservebril opgezet. Is al drie jaar oud en glazen hebben verkeerde sterkte. Goeie bril zit gelukkig in mijn rugzak. Het leven lacht me weer toe. De omgeving is helder. De zon schijnt. Gaudi is overal aanwezig en ik ben gelukkig.